

25.3.2016 Gorenjski glas

Stran/Termin: 8

Naslov: Dobrodošli v Butnskali in uporabljajte »žavbo«

Naklada: 22.000,00

Avtor: Igor Kavčič

Površina/Trajanje: 562,65

Rubrika/Oddaja: KULTURA

Žanr: POROČILO

Gesla: VESNA JEVNIKAR, PETER MUSEVSKI, PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ,

Dobrodošli v Butnskali in uporabljajte »žavbo«

Uvodno dejanje letošnjega 46. tedna slovenske drame bo krstna uprizoritev legendarne radijske igre Butnskala neprekosljivega tandema Emil Filipčič – Marko Derganc v režiji Vita Tauferja in v koprodukciji izvedbi Prešernovega gledališča in Slovenskega mladinskega gledališča.

IGOR KAVČIČ

Kranj – Obe gledališči sta se v Butnskali združili iz več razlogov. Dva pomembnejša sta zagotovo dejstvi, da predstava zahteva večjo igralsko zasedbo, gledališči pa imata veliko skupnega in sledita podobnim ciljem tudi v svojih programskih usmeritvah. Nedvomno je prav Vito Taufer, hišni režiser v Mladinskem in velik poznavalec ter v preteklosti tudi režiser iger Emila Filipčiča, tisti, ki mu prvenstvo pri Butnskali neka-ko pripada. Ideja, da 35 let po kulturni radijski igri, trideset let po filmski različici in leto in pol po stripovski izvedbi, Butnskala doživi tudi gledališko priredbo, je vzklikla in do otipljive velikosti zrasla tako tekoč čez noč. »Po tistem, ko sem pred letom in pol prebrala izjemno inspirativen intervju z Markom Dergancem ob izidu njegove stripovske priredbe Butnskale, mi je iste noči zasvetila lučka. To moramo postaviti v gledališče,« se spominja vodja umetniškega oddelka v Prešernovem gledališču Marinka Poštrak.

»Sama sem bila takrat še premlada in igre v tistih letih nisem poslušala, sem pa vedela za vso to evforijo okrog Butnskale. Naslednji dan sem si nabavila strip, kasneje sem še preposlušala posnetek na zgoščenkah in v igri spoznala neverjetno vizionarstvo. Avtorja sta ustvarila psihogram in sociogram Slovenca – bolj lucidne in bolj natančno napisane diagnoze slovenske blaznosti. Skozi humor sta razložila stvari, ki so na neki način tragične.«

Gre za aktivacijo podzavesti

Kot je na novinarski konferenci povedal Vito Taufer, je bila Butnskala zanj dolga leta velika neznanka. Ljudje so jo predvajali po radiu, presnemavali, citirali posamezne izjave iz igre. »Ko se lotevam takih, na neki način skrivnostnih iger, se potapljam v avanturo, za katero ne vem konca niti kako se bo razpletla. Gre za besedilo na več različnih nivojih – od sanj do vsakodnevnosti – in vsak izmed njih daje neko

novi vrednost in nas popelje v neko novo vesolje,« je povedal Taufer in dodal, da je pri branju besedila, ta je dejansko prepis iz stripa, videl, kako natančno in učinkovito dramsko strukturo ima igra. »Pri obeh avtorjih gre za aktivacijo podzavesti, tistega najbolj kreativnega, kar je v človeku.«

Prav v svoji najbolj kreativni različici Emil Filipčič izraža zadovoljstvo nad dejstvom, da Butnskala prihaja tudi na gledališki oder. »Takrat sem imel na Študentu klasično oddajo z branjem literature svojih prijateljev, kar pa sem potem hotel nadgraditi, in ko je Marko prišel s predlogom, da bi kaj naredila, je bilo to to. Dobro nama je šlo z vso tisto improvizacijo, prav zanima pa me, kakšna bo predstava.«

Njegov Butnskalski kompanjon najprej prizna, da je imel vedno precejšen 'rešpekt' pred Emilom,

skorajda manjvrednosti kompleks. »Vse, kar je sledilo, sva počela v stanju nekega zanosa, eruptivne spontanosti. Vsak medij doda svojo dimenzijo in vsak medij mora biti absolutno samosvoj. To pričakujem tudi od igre.

Empirična družina na enem odru

Blaž Šef, ki igra Profesorja, se je trudil opazovati okoliščine nastajanja igre. Da ta nastaja v krogu cerkev, Črnogorski konzulat, Prešernov spomenik, premiera pa bo celo na veliko noč. »Fanči je vse jasno, ona ve, kako se stvarjem streže. Včasih nekaj delaš in ni, včasih pa nekaj delaš in je – Butnskala je, « je prepričana Vesna Jevnikar v vlogi Fanči, odrski Marjan Peter Musevski pa v maniri Butnskale: »Smo empirična družina, ki na višjem nivoju išče spoznanja božanske svetlobe, sicer pa je notranje počutje kar v redu. Nedeljsko premiero, Butnskalo, ki jo ustvarja kar šestnajstčlanska igralška ekipa, bodo v torek, 29. marca ob 18. uri v Stolpu Škrlovec nadgradili z Mini simpozijem o dramatici Emila Filipčiča, v petek, 1. aprila, ob 18. uri pa bodo gostje Butndogodka Emil Filipčič, Marko Derganc in Vito Taufer. Butnskalo je vsekakor treba videti – saj je po Dergančevo ena izmed stvari, ki konstituirajo Slovence – poleg Trubarja, Prešerna in Butalcev.

Prešernovo gledališče in Mini teater Ljubljana sta v sredo zvečer na zaključku 6. mednarodnega Naj, naj, naj festivala, ki je v organizaciji GK Žar ptica od 18. do 23. marca potekal v Zagrebu, prejela prvo nagrado. Strokovna žirija festivala v sestavi dramska umetnica Helena Buljan, gledališka kritičarka Bojana Radović, dramska umetnica Kostadinka Velkovska, gledališka kritičarka Mia Mitrović in režiser Saša Božić je grand prix za najboljšo predstavo festivala v celoti podelila predstavi Na Noetovi barki ob osmih v režiji Roberta Waltla ter koprodukciji Mini teatra in Prešernovega gledališča Kranj.

Na novinarski konferenci sta se spopadli dve ekipi: butnskalariji in novinarji. / Foto: Tina Dokl

Foto: Tina Dokl

Preprosto legendi – Emil Filipčič in Marko Derganc